

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah
Velja za vse leto . . . \$6.00
Za pol leta . . . \$3.00
Za New York celo leto . . \$7.00
Za inozemstvo celo leto . . \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CHelsea 3-3878

Entered as Second Class Matter September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1879

TELEFON: CHelsea 3-3878

NO. 192. — ŠTEV 192.

NEW YORK, THURSDAY, AUGUST 17, 1933. — ČETRTEK, 17. AVGUSTA 1933

VOLUME XII. — LETNIK XII

ROOSEVELT JE POZVAL K SEBI JEKLARSKKE MAGNATE

ODPOR VELEINDUSTRIJ PROTI VLADNI GOSPODARSKI POLITIKI JE TREBA NA VSAK NAČIN ZLOMITI

Premogovni industriji in lesni trgovini povzroča največ preglavic delavsko vprašanje. — Značilna izjava tajnice za delo, Miss Perkins o nasprotju med Greenom in jeklarskimi baroni. — Boj za odprto delavnico v premogovni industriji.

WASHINGTON, D. C., 16. avgusta. — Predsednik Roosevelt se je danes tri četrt ure posvetoval z Myronom Taylorjem, predsednikom United States Steel Corporation, in Charlesom Schwabom, predsednikom takozvane "Bethlehem Steel".

Ker je treba v jeklarski industriji čimprej mogoče rešiti vprašanje glede plač, delovnega časa, cen in produkcijskih določb, je pozval predsednik omenjena dva jeklarska magnata v Belo hišo.

Kakor poročano, se zastopniki jeklarskih mogotcev včeraj niso hoteli pogajati v navzočnosti Wm. Greena, predsednika American Federation of Labor.

Green, ki je istočasno predsednik delavskega odbora "Nire" (administracije za obnovo industrije), je bil v tej lastnosti povabljen k posvetovanjem, katerih sta se udeležila poleg zastopnikov jeklarske industrije tudi tajnica za delo Miss Perkins in industrijski diktator Hugh S. Johnson.

Ko so zasopniki jeklarskih magnatov opazili Greena, so demonstrativno zapustili dvorano.

Kako so se končala posvetovanja s predsednikom Rooseveltom, se zaenkrat še ni moglo dognati.

Miss Perkins je ponovila danes, da bodo interesi delavcev v jeklarski industriji na vsak način zaščiteni.

Ze parkrat je bilo namignjeno, da bosta predsednik Roosevelt in industrijski diktator Johnson diktirala jeklarski industriji pravilnik, če baroni ne bodo hoteli zlepa popustiti.

Zaenkrat tvorijo največjo oviro delavske organizacije, katerih baroni pod nobenim pogojem nečejo priznati in jim nečejo dovoliti, da bi imele besedo pri uravnavi nesporazumov med delavci in delodajalci. Tajnica za delo je obljubila predsedniku American Federation of Labor vso pomoč.

Zaenkrat priznavajo magnatje le "kompanijske unije", ki so seveda popolnoma pod njihovo kontrolo.

Newyorški socijalistični voditelj Norman Thomas, ki je pri zadnjih volitvah kandidiral na socijalističnem tiketu za predsedniško mesto, je danes brzojavno čestital Greenu k njegovim prizadevanjem, da prekriža jeklarskim magnatom račune. V brzojavki pravi Thomas: — Ako bo vlada kapitalizirala pred jeklarskimi magnati, bo postala s tem glavna opora kapitalističnega izrabljanja.

Neki Johnsonov pomočnik je danes v navzočnosti Greena dolgo časa konferiral z zastopniki tovarn za avtomobile. Po konferenci so vsi segli Greenu v roko.

Zastopniki premogovnih družb, ki ne sodelujejo z delavskimi organizacijami, so izjavili, da se bodo borili za odprto delavnico, pa je vprašanje, če bodo kaj opravili. Pravilnik premogovne industrije bo najbrž vseboval določbo, da imajo delavci vso pravico pridružiti se strokovnim organizacijam.

WASHINGTON, D. C., 16. avgusta. — Iz poročila departmenta za delo je razvidno, da je dobilo meseca julija na tisoče in tisoče oseb delo. V primeri z mesecem junijem so se plače povišale za sedem odstotkov.

Predsednika Roosevelta je to poročilo zelo razveselilo. Komaj pet mesecev je minilo izza časa, ko je nastopil najvišji urad, pa je že vsepovsod opazati splošno izboljšanje.

Velika demonstracija mirovni organizacij

ODVAJALCI PREVARILI POLICISTE

Tristo policistov na straži. — Dva preoblečena policista sta izročila odkupnino. — Odvajalci so pobegnili.

Chicago, Ill., 16. avgusta. — Skupina drznih odvajalcev je srečno ušla pasti 300 detektivov in policistov, katerim so tudi pomagali vojaški aeroplani.

Odvajalci so se z avtomobilom pripeljali na dogovorjen prostor, da sprejmejo \$50,000 odkupnine za Johna Factorja, ki se je pogodil s svojimi odvajalci, da jim bo odkupnino plačal v obrokih, predno so ga izpustili.

Factor je zavzel s \$50,000 izročil pravosodnemu departamentu, ki je hotel vjeti odvajalce pod težo tega dokaza.

Odvajalci so bili s Factorjem dogovorjeni, da se sestanijo z njegovimi odposlanci na nekem prostoru za piknike blizu predmestja La Grange.

Več milij naokoli se je pred dogovorjenim časom razpostavilo 300 detektivov in policistov in nad njimi so krožili vojaški aeroplani. Ob cesti je bilo skritih več policijskih avtomobilov. Aeroplani in avtomobili so bili opremljeni z radio.

Po dogovoru sta se na kraj pripeljala "odposlanca" s taksi. Toda odposlanca sta bila pritlikav policist, šofer pa detektiv in oba v civilnih oblekah.

"Odposlanec" izstopi in da odvajalcem dogovorjeno znamenje. Ko se približajo, izvamejo zavitek. Nato pa "odposlanec", policist Frank McKenna da znamenje aeroplanom, ki so takoj obvestili vse detektive in policiste. Ko so se odvajalci odpeljali, je prišel "šofer" streljati za njimi s strojno puško, odvajalci pa so streljali nazaj. Odvajalci so kmalu zavili v gozd, pustili avtomobil in zbežali s \$50,000.

Več milij okoli je bil ustavljen ves promet po cestah. Detektiv in policisti so v okrožju več milij preiskali grmovje, toda odvajalcev niso našli, ker so, kot je pozneje rekel načelnik detektivov, "izpuhteli v zrak".

Štirje dečki in nek farmer sta pozneje povedala, da so videli odvajalce, kako so bežali. Dva sta takoj, ko sta skočila v gozdu iz avtomobila, zbežala vsak v drugo smer. Farmer pa je povedal, da je prihitel k njemu nek človek, mu rekel, da je bil v gozdu zaloten z ženo nekega drugega in ga prosil, da ga naglo odpelje v Chicago, da ga reši slabih posledic, ker je oženjen in da ima tudi otroke. In farmer ga je naglo z avtomobilom peljal v Chicago, kjer je mož naglo stopil v voz polične železnice in se odpeljal.

100,000 MAJNERJEV NA DELU

Wilkes-Barre, Pa., 16. avgusta. Tajnik United Mine Workes of America, Thomas Kennedy, zatrjuje, da dela v antracitnih rudnikih okoli 100,000 majnerjev in da jih bo 30,000 v kratkem pričelo delati.

V RUSIJI JE VELIKA LAKOTA

Papež Pij je prejel poročilo, da 10,000,000 Rusov trpi lakoto. — Namenjen je poslati pomoč.

Vatikan, 16. avgusta. — Kakor je papež Pij XI. pobožen, je tudi trden, da ne bo pokazal svojih notranjih občutkov v veliki dvoranji za avdienco. Toda papež je bridko jokal, ko je stal pred njim nek jezuit in mu je slikal žalostni položaj 10,000,000 Rusov, ki trpe lakoto.

To se je zgodilo pred kratkim, ko se je jezuitski duhovnik vrnil s tajnega obiska v Rusiji, kamor je šel, da prinese od papeža tolažbo katoličanom in vsem kristjanom v deželi, kjer je bila vsaka vera označena kot "opij naroda".

Jezuit je papežu povedal, kako na tisoče lačnih ljudi hodi po deželi, da dobe kos črnega kruha in posušene ribe, da morejo držati skupaj telo in dušo.

— Bojimo se, — je rekel sv. Oče, — da bo to zimo v Rusiji velika lakota.

Po naši cenzitvi, — je odgovoril jezuit, — da bo to zimo v Rusiji za lakoto umrlo od 10 do 12 milijonov ljudi.

Ko je jezuit izgovoril te besede, je na svoje presenečenje opazil, kako so papežu tekale solze po obrazu.

Papež se je nato z jezuitom posvetoval, kako bi poslal več sto katoličanov v Rusijo, da organizirajo pomoč za lačne Ruse. Ta pomoč bi sicer veljala na milijone denarja, toda papež je izjavil, da je pripravljen pomagati, četudi depresija ni prizanesla niti papežu.

PARNIK "REX" IMA REKORD

Razdaljo med Gibraltarjem in New Yorkom je prevozil v štirih dneh, trinajstih urah in 58 minutah.

Veliki italijanski brzoparnik "Rex" je včeraj v triumfu dospel iz karantene v newyorško pristanišče.

"Rex" je namreč dosegel s svojo zadnjo prekoceansko vožnjo rekord.

V 4 dneh, 13 urah in 58 minutah je premeril razdaljo med Gibraltarjem in New Yorkom. Razdalja znaša 3188 milj. Vozil je s povprečno naglico skoro 29 čevljev na uro.

Dosedaj je imel rekord nemški parnik "Bremen", ki je dospel meseca septembra lanskega leta iz Evrope v Ameriko v 4 dneh, 15 urah in 56 minutah.

Ko se je bližal parnik pomolu, je stal za kapitansko mostiču kapitan Francesco Tarabatto.

Ko so ga pozneje časniški poročevalci vprašali, če bo mogel ta rekord izboljšati, je rekel, da ne ve.

Potniki so izjavili, da se je parnik tamenjan tresel, čim hitreje so vozili.

A. HITLER NI PRILJUBLJEN V NEMCIJI

Vseučiliški profesor se je vrnil iz Nemčije. — V celih zgodovini ni primere s sedanjo Hitlerjevo vlado.

Denver, Colo., 16. avgusta. — Dr. George Norlin, predsednik coloradskega vseučilišča, ki je bil eno leto v Nemčiji, kjer je v Berlinu predaval ameriško zgodovino, se je vrnil v Denver, rekoč, da je prišel iz dežele "političnega čudeža, ki nima primere".

Naj zgodovinar išče, kakor ho e, nikdar ne bo našel ničesar, kar bi se moglo primerjati s tem, kar se je dogodilo v Nemčiji pod vladjo Adolfa Hitlerja, — je rekel dr. Norlin. — Nemški narod je sprejel udarec, ko je ležal na tleh. Nazijska vlada si domišlja, da sloni na volji naroda. Mogoče tudi. Znamenja pa so nasprotna. Iz terorizma se je razvil molk. Na morem reči, ako je večina nemškega naroda zadovoljna s Hitlerjevo nazijsko vlado. Tajne volitve niso mogoče. Hitler je združil narod in odstranil meje, ki so ga delile v države.

Nemčija gozdarsko ni nič na slabšem kot Združene države. Toda 10 odstotkov nemškega naroda je brez dela. Hitler si ne upa ničesar storiti — ne upa se povisati brezposelnosti. In to dobro ve.

Kruta propaganda proti židom ne doseže nemških židovskih industrijalcev, kajti, ko bi te preganjal, bi zapadlo brezposelnosti na tisoče delavcev in delavk, vsled česar bi mogoče postali nevarni nazijskem, ko bi izgubili delo. Toda propaganda proti židom je do skrajnosti kruta.

GANDHI SE BO POSTIL DO SMRTI

Poona, Indija, 16. avgusta. — Mahatma Gandhi je pričel post "do smrti".

Gandhi, ki je bil 1. avgusta aretiran, ko je pričel novo kampanjo nepokorščine, je bil za eno leto poslan v ječo, ker se ni uklonil povelju, da preneha s svojo kampanjo. Sedaj je pričel post, katerega hoče držati toliko časa, da mu je dovoljena popolna pravica kot državljin in politični jetnik.

V ječi so mu bile odvzete nekatere predprave in je pisal generalnemu nadzorniku ječ ter zahteval iste pravice, katere je imel v ječi prejšnje čase.

S tem hoče Gandhi doseči pravico, da bo smel voditi kampanjo tudi iz ječe, kakor jo je vodil tudi prej, predno je bil izpuščen 8. maja.

Gandhi se je sedaj uprl proti upravi kaznilnice, ker mu ni bilo več dovoljeno pošiljati člankov v razne časopise.

VELIKE POVODNJI NA KITAJSKEM

Kaifeng, Kitajska, 16. avgusta. Kot pravijo nekatera poročila, je v nekaj minutah utonilo najmanj 1000 kitajskih kmetov, ko je Rmrena reka podrla jezove in je voda preplavila velikanske planjave.

ZAHTEVALI BODO ODPRAVO BOMBARDIRANJA IZ ZRAKA

ZENEVA, Švica, 16. avgusta. — Da oznanijo obnovev razorožitvene konference 16. oktobra in da vplivajo na delegate posameznih držav, da spoznajo potrebo razorožitve, se pripravljajo mirovne organizacije po vsem svetu, da priredijo veliko zborovanje v Ženevi 15. oktobra.

JAPONSKI MORNARIŠKI MANEVRI

Karolinski otoki so namišljeni sovražnik. — Na manevrih je udeleženo največje vojno brodovje.

Tokio, Japonska, 16. avgusta. Cesar Hirohito se je odpeljal na kraj, približno 700 milj južno od Tokio, kjer bo v nekaj dneh vseh 284 japonskih bojnih ladij pričelo pomorsko "bitko" z namišljenim sovražnikom na Pacifiku, južno od ekvatorja.

Japonska mornarica ima vsaka tri leta velike mornariške manevre, letos pa se bo udeležilo teh manevrov največje število bojnih ladij in bodo veljali \$2,700,000.

Obrambne bojne ladje se nahajajo neke blizu Bonin otokov in čakajo na "sovražno" brodovje, ki ima priti z juga ali jugovzhoda. Po manevrih se bo bojno brodovje v veliki paradi sestalo blizu Yokohame pred cesarjem Hirohitom.

Enemu brodovju poveljuje admiral Seizo Kobayashi, drugemu pa admiral Osami Nagano, ki se je pred kratkim vrnil z razorožitvene konference v Ženevi. Cesar Hirohito se nahaja na ladji Hiyei, ki je bila po določbi londonske konference predelana iz križarke v potniški parnik.

Sedanji manevri imajo za podlago misel, da je sovražnik zavzel Karoline in Maršalove otoke, ki leže med Filipinskim in Havajskim otočjem, katere je Liga narodov izročila pod japonsko varstvo.

Ko je v marecu Japonska izstopila iz Lige narodov, je nastalo dvomljivo, ako ima še pravico do pokroviteljstva nad temi otoki, toda Japonska vztraja pri tem, da so ti otoki neprekliani del japonskega cesarstva in katere si hoče obdržati tudi, če treba, s silo. Obrambna mornarica ima nalogo ustaviti "sovražno" brodovje, da ne bo z otokov prodiralo dalje v smeri proti Japonski.

NRA ima svoj časopis.

Washington, D. C., 16. avgusta. Modri orel ima sedaj svoj časopis — The NRA News.

Toda to ni list za splošno uporabo naroda, temveč ga pošilja časopisom, da iz njega posnamejo kakke vesti ali članke.

Za razpošiljanje tega lista je zaposlenih 80 moških in žensk.

DETEKTIVKE ZA SCOTLAND YARD

London, Anglija, 15. avgusta. Prvič v zgodovini londonske policije so bile imenovane v štab detektivov Scotland Yarde tri ženske.

Izdelani so načrti za veliko demonstracijo, ki bo mnogo večje važnosti, kot pa je bila pomembna "prosilna parada" otvoritvenega tedna v februarju 1932.

Mnogo odličnih mož bo tedaj govorilo na tem zborovanju. Za to zborovanje posebno delujeta Lord Robert Cecil in Viscount Chelwood.

En teden pred demonstracijo v Ženevi bodo mirovna in razorožitvena društva v vsaki državi vodila kampanjo, s katero hočejo ljudstvo opozoriti na pričetek razorožitvene konference in zahtevati takojšnjo odločitev.

Mirovne organizacije po vsem svetu so se sporazumele glede načrta za razorožitveno konferenco. Načrt priporoča naslednje točke:

1. Nobena država se ne sme nanovo oborožiti.

2. Izdatno znižanje sedanje oborožitve.

3. Opustitev nenapadalnega orožja, posebno bombardiranja iz zraka in vojne s kemičnim orožjem.

4. Omejitev proračuna za oborožitev, da se prepreči tekmovalnost.

5. Nadzorstvo sedanjega oboroženja, vključno izdelovanja in prodaje orožja in municije.

6. Ustanovitev stalnega razorožitvenega odbora.

ZNANJE STARIH INDIJANCEV

Kansas City, Kans., 16. avgusta. — Indijanci Srednje Amerike so rabili anestetične snovi dolgo prej, predno je Kolumb odkril Ameriko. Poznali so tudi te temeljne pojme matematicke, še predno je bel človek vedel za nje.

O tem pripoveduje raziskovalec in arheolog Gregory Masson, ki pravi dalje:

Koliko Amerikancev ve, da so Tolteki zgradili piramido, ki je trikrat večja kot največja piramida v Egiptu. Peruvanci so izdelovali boljše in lepše preproge kot v Evropi. Maji so 600 let pred Indijanci iznašli ničlo (0), s pomočjo katere so mogli množiti in deliti in 1000 let prej, predno so to znali Evropejci.

— Rdečepolti domačini Yukatana, katere je Korteiz imenoval barbare, so bili boljše zvezdoznalci kot Evropejci in so imeli natančnejši koledar, kakor pa ga je rabil Kolumb, in je bil v nekaterih ozirih popolnejši kot današnji koledar.

GARNERJEV POZIV ZA ODPRAVO PROHIBICIJE

Austin, Tex., 16. avgusta. — Podpredsednik John N. Garner je danes pozval vse volilce Texasa, naj se pri volitvah dne 26. avgusta izrečejo za preklie 18. amendmenta.

Naročite se na "GLAS NARODA" največji slovenski dnevnik v Združenih državah.

GHANDIJEV ZATON

Gandhi je zopet enkrat na poti v zapore. Bil je časi, ko je moral indijski vladar ob sličnem ukrepu proglasiti obsedeno stanje, ker je bila nevarnost, da bodo fantazirane indijske množice na aretacijo voditelja odgovorile s krvavimi upori. Danes jemljejo množice take vesti že z neko ravnodušnostjo na znanje in življenje v nepregledni Indiji gre naprej svojo vsakdanjo pot.

Če je angleška "vlada narodne sloge" zabeležila kje kak uspeh, ga je gotovo v indijski politiki. Vsaj za enkrat je objadrala obe nevarni pečini, ob katerih so se dosedaj leta in leta razbijali vsi poskusi, urediti to pereče imperijsko vprašanje. Prva pečina je ležala v Indiji sami v boliki kongresa ali indijske nacionalistične stranke, katere vodja je Gandhi, druga se je pa nahajala v Angliji v imperijalizmu konservativne desnice, katere voditelji kot Churchill in lord Lloyd so vedno bili odločujoči činitelji britske imperijske politike.

Da vlada danes kolikortoliko obvladuje indijski problem, gre zasluga v prvi vrsti sedanjemu indiskemu podkralju lordu Willingdonu, ki se dve leti zavzema to visoko mesto. Prišel je na ta položaj za premehek in neodločni lordom Irwinom, nad katerim je premeteni Gandhi vedno na novo triumfal. Izvil mu je koncesijo za koncesijo in tako polagoma skoraj popolnoma paraliziral oblast indijskega podkralja. Pod vplivom bede, nacionalistične agitacije in boljševiškega rovarjenja se je Indija vedno bolj bližala položaju, iz katerega sta se kazala kot edini izhod kaos ali krvava represija.

Lord Willingdon je že takoj ob svojem imenovanju za indijskega podkralja napovedal, da misli obračunati s temi metodami. Zato se v Londonu mnogi prorokovali, da bo zametil v Indiji požar. Toda novi podkralj se je izkazal ne samo za strogega in odločnega, marveč tudi za pravičnega in modrega državnika. Nastopil je z vso ostrostjo proti nacionalistični stranki, proglasil njeno delovanje za nezakonito, razpustil vse njene organizacije in večino njenih voditeljev vtaknil v zapore, med njimi tudi Gandhija samega. In pokazalo se je, da je Willingdon pravilno računal, ko je sodil, da nacionalisti nimajo za seboj množice indijskega prebivalstva.

Od tedaj se je Indija pomirila. Potihnili so nemiri in prenehali atentati in le še iz Bengalije, kjer so že od nekdaj bila za terorizem ugodna tla, so prihajale od časa do časa še vesti o kakih nasiljih. Pokazalo se je celo, da se je položaj v kratkem izboljšal, da so postali prvotni strogi ukrepi nepotrebni. Zaradi tega je vlada pustila vajeti in izpustila večje število zaprtih politikov, med njimi tudi Mahatmo.

Pred kratkim so se nacionalistični voditelji sešli v Puni, kjer so razpravljali o državljanski neposlušnosti, ki je tedaj ostala vedno glavna točka nacionalističnega programa. Pri razpravah je Gandhi zašel v nasprotje z večino ostalih voditeljev indijskega nacionalističnega gibanja. Kongres je namreč ugotovil, da je državljanska neposlušnost doživela poraz in da bi njeno nadaljevanje dalo vladi spet v roke orožje za preganjanje stranke, med tem ko bi se od ustavnega delovanja mogli pričakovati večji uspehi. Torej je treba kot prvi korak brez-pogojno prenehati z državljansko neposlušnostjo.

Gandhi se je uprl tej kapitulaciji. Njegovo stališče je zelo razumljivo. Dravljanska neposlušnost je njegovo delo. Ona izhaja neposredno iz njegovega filozofskega in verskega nauka in njena opustitev bi bila za njega prav grenka obsodba. Zahteval je zato, da bi bila opustitev državljanske neposlušnosti vsaj vezana na pogajanje in protikoncesije indijske vlade. Podkralj je odklonil Gandhiju avdijenco in drugače tudi ni mogel narediti, ker bi se sicer postavil v nasprotje s svojo lastno politiko. Mogoče je šlo malo tudi za vprašanje prestiža. Naj bo, kakor že, vlada se na noben način ni hotela šele pogajati o neposlušnosti, temveč je morala zahtevati njeno brez-pogojno opustitev. V odgovor je Gandhi proglasil, da se bo nepo-

slušnost nadaljevala. Izpremenil ji je le obliko. Odklej ta neposlušnost ne bo več pokret množice, marveč le delo pojedincev, o katerem bo vsak posamezen član nacionalistične stranke odločal po svoji lastni vesti.

Ni dvoma, da pomeni ta razvoj hud udarec za Gandhija. Zborovanje v Puni mu je pokazalo, da ne stoji več za njim niti strnjene vrste nacionalistične stranke, ne-popolnostljivost podkralja Willingdona pa, da ima vlada položaj čvrsto v rokah. Kakor doslej sta se mu tudi sedaj nudili samo dva izhoda: pot v zapor ali pa prostotna gladovna stavka. Odločil se je za prvega. Zapuščeni od svojih pristašev je napovedal, da se bo spet podal med ljudstvo in zastavljal tam silo svoje osebnosti za novi pokret neposlušnosti. Svoje namene je celo pisмено sporočil indiskemu podkralju, ki seveda ni mogel odgovoriti drugače kakor z naročilom oblastem, naj postopajo po zakonu. Tako je prišel Gandhi v zapor.

OBJUBA V PIJANOSTI NE DRŽI

Budimpeštanska sodna kurija, ki je najvišje sodišče na Madžarskem, je obravnavala dve dni spor madžarske podeželske primadone I. Kutasyjeve z budimpeštanskim veletrgovcem z žitom Gabrielom Nemethom. Primadona je tožila Nemetha in zahtevala 600 pengő mesečne apanaže, poleg tega pa še 1900 pengő za stanovanje vsako leto. Svojo zahtevo je utemeljevala s tem, da ji je bil Nemeth obljubil, da jo vzame, dokler bi se pa ne vzela, se je zavezal plačevati ji apanažo in prispevek za stanovanje v omenjenem znesku. Kmalu se je je pa naveličal in ji ni hotel plačevati niti apanaže, niti prispevka za stanovanje.

Toženi Nemeth se je zagovarjal s tem, da je sicer Kutasyjevi obljubil vzeti jo za ženo in da se je tudi zavezal plačevati ji apanažo in prispevke za stanovanje, vse to pa, ko ga je imel pod kapo in se ni zavedal, kaj počenja. Kot rodbinski oče se ne čuti dolžnega izpolniti obljubo, dano v pijanosti ženski, ki je vedela, da je bil Nemeth takrat res pijan, je vrhovno sodišče tožbo zavrnilo in tako je Kutasyjeva s svojo zahtevo tudi pri najvišji instanci propadla.

Kdo si ne želi domov?

VSAKDO lahko sedaj z malimi stroški potuje v domovino in se neovirano vrne nazaj.

Moderni parniki Vam nudijo vso postrežbo, in kdor je od večjega zastopnika pravilno poučen, mu je potovanja zabava.

Pri nas lahko kupite vozne liste za vse parnike.

Vsa pojasnila za dobavo potnih listov, affidavitov; če želite dobiti soročnika iz starega kraja, kakor tudi vse druge informacije, d a m o vsakomur brezplačno.

Pišite nam!

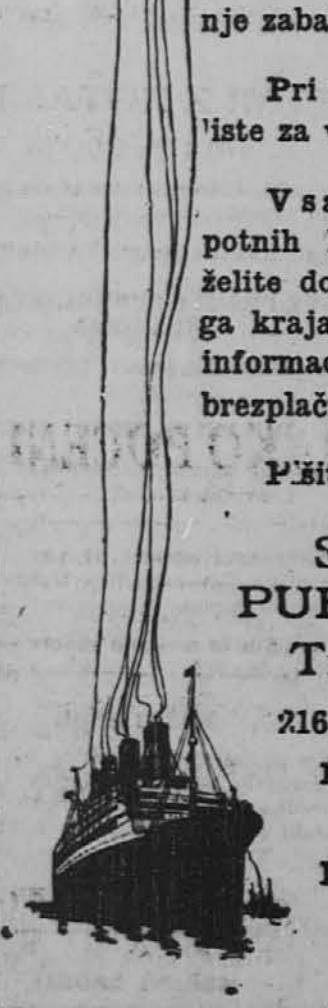
SLOVENIC PUBLISHING Co.

Travel Bureau

216 West 18th Street

New York, N. Y.

Mi zastopamo vse parobrodne družbe.

DESET LET SOVJETSKE USTAVE

Če govorimo o Rusiji, smo navajeni misliti na ono veliko, enotno državo, ki je stala skozi stoletja kakor orjaški kolos na vzhodu Evrope, na ono državno pravno enoto in celoto, kakor smo jo imeli pred očmi pred svetovno vojno in pred onim usodnim letom revolucije 1917. Toda tako gledanje na današnjo Rusijo ne odgovarja resničnemu stanju. Res, da je danes Sovjetska Rusija zopet vsaj na zunanjo državno enoto, toda v resnici je zveza sedmih sovjetskih republik, ki so kolikor toliko avtonomne in so bile v prvih letih po zmagi revolucije sploh samostojne državne tvorbe, zvezane med seboj le v toliko, v kolikor jih je družila skupna komunistična ideja in solidarnost revolucionarjev, ki so po isti poti in s istimi metodami, pa tudi s medsebojno vzajemno podporo zrušili caristični sistem in uvedli novi državni red.

Šele koncem leta 1922. se je začelo delo za ožjo državno pravno združitev samostojnih sovjetskih republik. Sestal se je X. vseruski sovjetski kongres, katerega so se udeležili tudi zastopniki Ukrajine, Bele Rusije in Kavkazije in ta zbor je konstituiral kot I. kongres nove ujedinjene sovjetske države. Sklenila se je nova ustava, ki jo je odobril novoustanovljeni centralni izvrševalni odbor dne 6. junija 1923. Šele od takrat naprej nastopa Sovjetska Rusija na zunanjo državo enoto, dočim so dotlej tudi mednarodne pogodbe podpisovale posamezne komunistične republike, ki jih je poklicala v življenje revolucija na prejšnjem teritoriju carske Rusije.

Letos tedaj doživlja ujedinjena sovjetska Rusija svojo prvo desetletnico in vstopa vedno bolj kot pomembna velesila tudi v svetovno politiko.

Na znotraj je pač tudi danes vsaj formalno Rusija še vedno le federativna zveza avtonomnih republik, katerih vsaka ima svojega predsednika, ki tvorijo skupno vrhovno predstavništvo in je Kalinin, ki funkcija kot državni poglavar, de iure le primus inter pares.

V resnici pa je pred desetimi leti sklenjena sovjetska ustava bolj na papirju, kakor v dejanski veljavi. Dokler je živel Ljening, je še veljala nekaka delavska demokracija in so tudi ustavni organi, katerih temeljne edinece tvorijo vaški in mestni sovjeti, še vršili svoje v ustavi normirane funkcije; toda volitveni zbori so postajali vedno

bolj formalnost in državno vodstvo, ki ga tvorijo osrednji izvrševalni odbor s 27 članskim predstvom je stopalo vedno bolj v ozadje pred faktični oblastjo komunističnega strankinega vodstva. In tako je postal Stalin, s početka generalni sekretar stranke, sovladar in v zadnjem času resnični absolutni voditelj združenih sovjetov. Razlika med državo in strankino organizacijo se vedno manj opaža in vedno bolj izginja. Rusija je prva, dolgo pred fašizmom, izvedla princip totalitete, ki je bil vzorec za današnjo Nemčijo, že prej pa za fašistično Italijo.

V tej današnji dejanski ureditvi je moč stranke, ali prav za prav moč Stalina in njegovega avtokratskega režima. Plast, na katero se ta režim v narodu opira, pa ni tako močna, vsaj ne po številu, kakor bi bilo za njegovo trdnost in trajnost v 140 milijonskem narodu potrebno.

Ko je Ljening 1. 1917. prevzel vso oblast, je štela njegova boljševiška stranka 55.000 organiziranih članov, bila je torej po svojem številu neznatna manjšina, ki je v ogromnih milijonih ruskega naroda, kar izginjala. Nositelj boljševiške revolucije je bilo industrijsko delavstvo, ki je bilo koncentrirano v večjih mestih in v redko posejanih industrijskih centrih. Ogromna masa naroda je obstajala iz kmetov in iz meščanstva, torej iz slojev, ki niso poznali proletarske zavesti in zavednosti in ki so mu bili marksistični nauki neznan svet.

Ruski kmet se je pridružil delavcu in sodeloval pri socialni revoluciji, ki je pregnala vlastelino in mu prepustila njihovo zemljo v razdelitev. Toda kmetje so hoteli zemljo tudi obdržati in jo kot svojo lastnino obdelovati. In tako je moralo kmalu nastati opasno nesoglasje med kmetjskim prebivalstvom in delavskim režimom. Socialna plast industrijskega delavstva, v kateri je bila zasidrana socialna revolucija, je bila prešibka, da bi mogla trajno vzdržati kot edina opora komunističnega režima.

Naravno je torej, da je pošega zmagovita revolucija po onem sredstvu, od katerega si je obetala razširjenje in ojačanje delavskega razreda, po popolni spremembi gospodarskega reda. Industrijalizacija, ki jo je v velikem stilu uvedel boljševiški režim tedaj ni imela samo gospodarskega značaja, temveč pred vsem političen pomen. Mrzlično forsiranje prve petletke se mora razumeti in tolmačiti predvsem s tega vidika. Obenem z industrijalizacijo se je pospeševala tehnizacija poljedelstva. Izginiti bi imele stare oblike obdelovanja zemlje, v vaški milje bi moral prinesiti strojni obrat ne le novega načina kmetijske produkcije, marveč tudi novega duha. Ustvariti se je imel kmetjski delavski proletarijat, ki bi se čim bolj približal industrijskemu in se mu duševno asimiliriral. Toda to prizadevanje, kakor je bilo s stališča diktatorjev razumljivo, se ni dalo tako uspešno izvesti, kakor so voditelji pričakovali. Kolektivizacija kmetijstva je naletela v konservativnih kmetjskih masah na skoro nepremagljiv odpor in je povzročila, da se je začel odpirati prepad med vasio in mestom, ki je postal za vladaioče kroge vedno bolj opasen. Drakonsko strogi ukrepi proti kulakom, brezobzirna strogost proti kmetom in poljedelskim delavcem, ki se niso mogli vživeti v tehniziranje kmetijskega dela, in ki niso imeli razumevanja za kolektivno kmetijsko gospodarstvo, so napetost poostriale. Kmetjska produkcija je nazadovala, zagospodovala sta glad in draginja. Bega od dela niso mogle preprečiti niti skoro vsakdanje smrtno obsodbe, niti izpraznitve celih vasi in distriktov, iz katerih so romali deset-tisoči v sibirsko pregnanstvo.

Prva petletka ni uspela in o drugi petletki, ki se je svoj čas z vodilnih mest precej samozvestno napovedovala, danes skoro ni slišati. Stalinov govor o zaključku prve faze in o nadaljevanju gospodarskih načrtov letošnje spomladi se je glasil precej bolj rezervirano in previdno, kakor v prejšnjih časih. Poleg odpora kmetjskega prebivalstva je pač vplivala tudi finančna situacija ohromljujoče na industrijsko akcijo. Dumping se ni obnesel krediti v inozemstvu so pojemale. Narasajoča beda je imela za po-

sledico, da je bilo treba začeti s skrbjo za prehrano in sploh za življenjske potrebe širokih mas, vsaj v isti meri, kakor s pospeševanjem tehničnih produkcijskih reform in z ustvarjanjem novih velikih industrij. Ni torej pretrirano, če se govori danes o krizi ruske revolucije, ko se je pod silo razmer ustavilo naraščanje in utrjevanje proletarskega razreda in ko stopa iz istih razlogov važnost poljedelstva in s tem kmetijskega prebivalstva vedno bolj v ospredje.

V takem položaju se ob svojem jubileju nahač danes vladajoči režim v Sovjetski Rusiji in vprašanje bodočnosti je, kako smer bo zavzel nadaljni notranji razvoj. Jasno je, da mora Stalin posvečati vso pozornost notranjopolitičnemu razvoju v svoji državi v vedno rastoči meri.

Ravno tako pa je razumljivo, da mora današnja Rusija že zaradi svojega notranjega položaja imeti zavarovan hrbet napram inozemstvu. Na Daljnem vzhodu opažamo popuščanje sovjetske diplomacije napram japonski ekspanzivnosti, ki je že privedlo do izgube tako važne gospodarske dobrine, kakor je vzhodno kitajska železnica. Na drugi strani pa postaja vedno bolj vidna in občutna naraščajoča zunanje-politična aktivnost Sovjetske Rusije na evropskem zapadu. Pakti o nenapadanju z evropskimi državami dokazujejo, da si želi zagotoviti Rusija varnost na zunanji in da išče prijateljskih stikov zlasti s svojimi sosedi.

Sodelovanje Rusije pri mirovni politiki je za evropske politične razmere pomemben fakt in nedvomno aktivum. Zlasti važen rezultat te nove ruske smeri je v Londonu sklenjeni vzhodni pakt, ki je še vedno v ospredju političnega zanimanja. Zunanje politični kurz sodobne Rusije obeta še nove možnosti. Vzhodni pakt sam na sebi gotovo ni plod slovanske politike, ki je vsaj do sedaj sovjetom tuja. Toda kakor je bil ta pakt narekovan po lastnih interesih in potrebah, utegnejo te potrebe privedi tudi rusko diplomacijo do spoznanja, da je le politika slovanske solidarnosti ona pot, po kateri bo dosegla največ uspehov in največ veljave v srednji in zapadni Evropi.

Toda to je vprašanje bodočnosti, o katerem danes še ni mogoče konkretno govoriti.

MED IZ UŠI

V kopaliskem kraju Segebergu, nedaleč od Hamburga, so v večjem čebelarstvu podjetju opazovali zanimivo stvar, ki utegne imeti še kakšen pomen za rejo čebel.

Nekatere smreke in jelke so namreč napadle čitne uši, ki so na drevesih gradile posebne izrastke. V teh izrastkih pa se je tvoril sladk-sok, ki se je pri bližnjem ogledu izkazal za čisti med. Čebelar iz Segeberga niti ni treba, da bi ves svoj med s težavo nabirale od cveta do cveta, temveč si svoje zaloge napolnijo deloma kar iz teh skladišč, ki jih pripravljajo uši.

To je pa segeberške čebelarje pripravilo do sistematičnih poskusov, kako bi izkoristili ta naravni odnošaj med čebelami in uši, o njihovem pridelkom in dosegli na lažji način več medu v svojih čebelnjakih. Presajati so začeli uši še na druga drevesa in pazijo le na to, da se preveč ne razširijo, kar bi bilo seveda spet gozdovju v kvar.

Kakšni bodo rezultati te nove metode v čebelarstvu, za sedaj še ni mogoče povedati.

JUNAKI JUŽNEGA MORJA

Vikingi, junaški normanski pomorščaki, ki so s svojo drznostjo in sposobnostjo obvladovali morja na severni poluti, so zapustili za seboj neizbrisno slavo. Skoraj nič pa svet ni vedel o vikingih Južnega morja, o Polinezijcih. Pisanih dokumentov o njih ni bilo, a ocean, živa priča njihovih smelih voženj, je ostal nem. Vendar hranijo polinezijske pesmi, legende in izročila toliko spominov, da je bilo mogoče iz njih zanesljivo ugotoviti razna zgodovinska dejstva.

Svet občuduje Kartažane, katerih galeje so brzele po vsem Sredozemskem morju in se baje pojavile ob zapadni afriški obali. Toda na odprtje morje se Kartažani niso upali in pončje so galeje zasidrali, da jih ne bi zaneslo ven na morsko plan. Normani 11. in 12. stoletja so se upali do Grenlandije in te njihove vojske v nove, neokrite dežele so vedno veljale za izredno junaška podjetja. Toda njihova pota so vodila mimo naravnih opirališč (Farski otoki in Islandija). Kristof Kolumb je bil smečejš, ko se je s štirimi šibkimi karavelami oddaljil od znanih obali, iskal novih dežela.

Toda že davno pred Kristofom Kolumbom, davno celo pred Normani, so Polinezijci križarili po vsem Tihem oceanu, od Tahitija do Havajev, od Cookovih otokov do Zelandije in na vzhodu do Velikonočnega otoka, morda celo do Južne Amerike. V dobi, ko so Kartažani bojevali podirali obalah, ko se Polinezijci podajali na večme-sne vojske po brezmejnem oceanu, ki je le v velikih presledkih zakoličen z nekaterimi skritimi otoki, ki jih je še danes z modernimi lavičnimi pripomočki težko najti, ker se deloma koma vidno dvigajo iznad morja. Ne da bi bili poznali kako pismo, so imeli Polinezijci svoje pomorske zemljevide, napravljene iz paličic, ki niso kazale samo razpoznavnih točk, marveč tudi glavne vetrovne smeri. Niso imeli modernih sekstantov, ne bu-sole Kristofa Kolumba; poznali so samo zvezde in s pomočjo svoje "magične tikve grljanke", ki še danes vznjaja zanimanje narodopiscev, so s svojimi pirogami na jadra z lahko našli mikroskopično majhne otoke Pacifika.

V dobi Kartažanov je njihov Irapanga prevozil ogromno razdaljo od Indonezijskih do Havajskih otokov: 6000 milj! Od tega na neizmernem odprtem morju brez vsakega kašipota 2000 milj. Kupe se je odpravil iz Tahitija in odkril Novo Zelandijo tisoč let pred Tasmanom in Cookom. V teku stoletij so se Polinezijci številokrat odpravili s Tahitija na Havaje (2380 milj). Na teh potovanjih so prišli v stik s prebivalci Havajskih otokov in polinezijskimi kolonisti Nove Zelandije (razdalja znaša 8000 km); to se je zgodilo davno prej, nego so Normani prodrli do Grenlandije.

Polinezijci Hui-te-rangiora je v 7. stoletju na veliki dvoigri, ki je bila okrašena s kostmi njegovih sovraznikov, odrinil na pustolovsko vožnjo do Južnega Ledenege morja; ob povratku je pripovedoval o svojih vtisih: videl je neznane živali in v opisa je lahko spoznal arktično živalstvo; videl je zmuznjen led, noč, ki ne mine, celo žni sij. In tri sto let pred Kristofom Kolumbom je križaril Uen-

ga po Južnem morju kakor po domačem bajeju. Prevozil je tako nad 4000 morskih milj. Izračuna, nje zgodovinskih dogodkov ne dela težav, ker navaja polinezijsko izročilo, natančen rodovnik.

Potem se je Polinezijcem pogum poleg. Vendar so prebivalci Tongasa v Novi Kaledoniji obiskali Nove Hebride (4500 km) še začasa, ko so začele evropske ladje prodirati v Južno morje. Zadnjič so potovali Polinezijci iz Tahitija na Novo Zelandijo pred 250 leti. A tudi danes so še Polinezijci odlični pomorščaki.

STRAŠEN KONEC NESREČNEGA DEKLETA

Peči, ki so šli po cesti mimo Senohrata proti Turgovi na Čeboslovaškem, so zaslišali nekaj strelcev, ko so prišli v bližino potoka Šmejkal. Odšli so takoj na mesto in našli ob potoku 17-letno Zdenko Saldo iz Turkovice, edino hčerko tamkajšnjega krojača. Ogled je ugotovil, da je bilo deklet umorjeno s tremi revolver-skimi strelci v čelo. Umora je obdolžen 24-letni Jožef Vavra, mizar, ki je imel ljubezensko razmerje z nesrečnim dekletom in ga je hotel oročiti. Njeni starši so bili baje nasprotni poroki. Zdenka pa je rekla, da se bo poročila in da bo šla prej služiti v Prago. Umor so zdaj razlagajo tako, da se je Vavra hotel iznebiti dekleta, kateremu je ljubezensko razmerje pustilo vidno znamenje.

ESTONIJA PRODALA VOJNO MORNARICO

Republika Estonija je sklenila prodati svojo mornarico, obstoječo iz dveh ladij, republiku Peru v Južni Ameriki.

V javnem komuničku je vlada razglasila, da podvzame ta ukrep zaradi tega, ker sta njeni vojni ladji že zastarelega tipa, v resnici pa je baje vzrok prodaje v tem, da so estonske državne blagajne prazne do dna. Tudi se širijo glasovi, da je Estonija ponudila neki inozemski državi naprodaj strateško važni otok Oesel. Združene države se menda interesirajo za to, da bi ta otok vzlele v zakup za 99 let.

MAČKE RAZLOČUJEJO BARVO TUDI V TEMI

Neki učenjak je hotel videti, če umejo mačke razlikovati tudi v temi in je napravil naslednji poskus: dovolil je mačkam povziti samo takšno meso, ki je kazalo na rdečo ali modro barvo.

Nato je nastavljal istim mačkam celo vrsto kosov drugače pobarvanega mesa, ki so ga mačke odklanjale. Poskusi z barvanim mesom so učenjaku najprej uspeli pri dnevnih luči, nato pa tudi v temi.

ALI STE ZAVAROVANI?

ZA SLUČAJ BOLEZNI, NEZGODE ALI SMRTI? AKO ŠE NISTE, TEDAJ VAM PRIPOROČAMO

JUGOSLOVANSKO KATOLIŠKO JEDNOTO V AMERIKI.

kot najboljšo jugoslovansko bratsko zavarovalnico, ki plačuje

NAJBOLJ LIBERALNE PODPORE SVOJIM ČLANOM

Ima svoje podružnice skoro v vsaki slovenski naselbini v Ameriki. Posluje v 17. državah ameriške Unije. Premoženje nad \$1,500,000.00. — Za ustanovitev novega društva zadostuje 8 odraslih oseb.

Vprašajte za pojasnila našega lokalnega tajnika ali pišite na:—

GLAVNI URAD J. S. K. J., ELY, MINNESOTA

Poziv!

Izdajanje lista je v zvezi z velikimi stroški. Mnogo jih je, ki so radi slabih razmer tako prizadej, da so nas naprosili, da jih počakamo, zato naj pa oni, katerim je mogoče, poravnajo naročnino točno.

Uprava "G. N."

: : Z E M L J E V I D I : :
M O L I T V E N I K I
: : : I G R E : : :

216 W. 18 Street
NEW YORK

KRATKA DNEVNA ZGODBA

ČAROBNI PRSTAN

Mlad kmet, ki pri delu ni imel sreče, je sedel na plugu in počival. Utrujen je bil in pot mu je tekel s čela. Tedaj je prišla mimo stara čarovnica in mu vzkliknila: "Kaj se ubijaš z delom, ko vidiš, da ti vse nič ne pomaga. Pojdi dva dni daleč naravnost po poti in ko prideš do jelke, ki stoji sama sredi travnika, jo posekaj. To ti bo prineslo srečo."

Kmet si tega ni dal dvakrat reči. Vzel je sekuro in šel na pot. Čez dva dni je res našel jelko. Takoj se je lotil s sekuro. V trenutku, ko se je zamajala in jela padati, je zletelo gnezdo iz veje pod vrhom na tla. V njem sta bili dve jajci. Jajci sta se skotalili po tleh in se razbili. Iz enega je zlezl mlad orel, iz drugega pa je padel zlat prstan. Orel je začel kar vidno rasti in ko je segal kmetu čez glavo, je zamahnil s krili, kakor bi hotel preizkusiti, in zletel nad kmetovo glavo. Tam je dejal s človeškim glasom: "Rešil si me. Vzemi v zahvalo prstan, ki je bil v drugem jajcu! To je prstan sreče. Če ga na prstu obrneš in pri tem izrečeš neko željo, se ti bo takoj izpolnila. Toda izreči smeš samo eno željo. Ko si jo izrekel, bo prstan izgubil čarobno moč in postal bo navaden prstan. Zato pazi, da boš previden, ko si boš kaj želel, da se ne boš potem kesal."

Po teh besedah se je orel vzdignil pod nebo in odletel v kolobarjih izpred okoli kakor puščica. Kmet je vzel prstan. Nataknil ga je na prst in se vrnil domov. Ko se je zvečerilo, je prišel v mesto blizu domače vasi. Hodeč po ulicah je pogledal zlatarsko trgovino. V izložišču je videl vse polno prstanov, ki so bili še lepši od njegovega. — Stopil je v trgovino in vprašal, koliko je njegov prstan vreden. "Dva cekina," je odvrnil zlatar. Tedaj se je kmetič na ves glas zasmejal in mu povedal, da je njegov prstan čudodelen in da je vreden več kakor vsi njegovi. Zlatar pa je bil čvit, goljufiv mož. Povaljil je kmeta, naj pri njem prenoči. Rekel mu je:

"Taki ljudje, kakor si ti, prinašajo srečo v hišo, kjer prebivajo. Ostanj pri meni!"

Dobro ga je pogostil z jedjo, vinom in sladkimi besedami. Ko pa je kmetič zaspal, mu je skrivaj potegnil prstan z mezinca in mu namestu njega nataknil drugega, ki mu je bil docela podoben.

Drugo jutro je zlatar komaj prišel, da je kmet odšel. Zbudil ga je že zelo zgodaj in mu rekel: — "Dolgo poč imaš še. Bolje je, da se zgodaj odpraviš."

Ko je kmet zavil za ovinkom, je krenil zlatar v svojo izbo, zaklenil vsa vrata, da ga ne bi nihče videl in motil. Potem pa je zasakal prstan in dejal: "Sto tisoč zlatnikov hočem imeti!"

Komaj je te besede izrekel, že so začeli deževati veliki, težki zlatniki, ki kakor bi se bila nebesa odprla in padali so mu na glavo, na ramena, na roke, na noge.

Začel je na ves glas klicati na pomoč, hotel je skočiti do prvih vrat, toda preden je prišel do njih, se je v krvav ogradil na tla. Toda dež cekinov še ni pomahal in kmalu se je pod njih težo vdrl strop in zlatar je s svojim zakladom vred padel v klet. Potem je še deževalo zlato, dokler ni bila mera polna in naposled je ležal zlatar mrtev v kleti in na njem cel merniki zlatnikov. Zaradi ropota, ki se je šul tudi na ulice, so prišli secedje gledat, kaj se godi. Vdrl so vrata in ko so dobili zlatarja pod rlatom mrtvega, so dejali: — "Prevelika sreča je nesreča!"

Potem so prišli dedič in si bogastvo razdelili. Med tem pa je korakal kmetič zadovoljno proti domu. Na pragu ga je čakala žena, ki je bila v skrbeh, ker ga štiri dni ni bilo domov. Pokazal ji je prstan in ji rekel: "Zdaj nama ne bo nikdar več manjkalo, ljuba žena. Sreča naju je obiskala. Samo pomisli, morava, kako bi jo izrabila."

Žena je takoj odvrnila: "Kaj bi bilo, če bi si želela nekaj polja? Tako malo ga imava. Malo od najinega so tako lepe njive. Kaj bi si jih želela?"

"Ne vem, ali se izplača," je rekel mož. "Če bova to leto dobro delala, si bova tiste njive lahko kupila."

In res sta vse leto trdo delala in žetev je bila tako obilna kakor še nikoli. Z izkupičkom sta si lahko kupila tiste njive in še nekaj denarja jima je ostalo.

"Vidiš, njive že imava," je dejal mož veselo. "Želje pa še nisva izrabila."

Tedaj je rekla žena, da bi bilo dobro, če bi si želela kravo in konja. "Kaj bi zaradi te malenkosti posodila dragoceno željo," je odvrnil kmetič in porožljaj s srebrniki, ki jih je imel v žepu. "Rajši še malo počakajva. Kravo in konja bova dobila."

In res tisto leto sta si prišlužila še kravo in konja. Tedaj si je kmetič spet pomel roke in dejal: — "Spet je preteklo leto, želje pa še nisva izrabila, čeprav sva dobila, vse, kar sva si želela."

Toda žena mu je ommeraj prigovarjala, naj željo že enkrat izrabita.

"Nič več te ne spoznam," mu je ježno rekla. "Prej si zmeraj tožil in si želel, ne vem kaj vse, zdaj pa si z vsem zadovoljen. Tako zapravljaj svoja najlepša leta. Cesar, kralj, grof ali bogat kmet bi bil lahko, polne skrinje zlata bi lahko imel, pa se ne moreš odločiti, kaj bi si izbral."

"Nikar ne situari," je odvrnil kmetič. "Oba sva še mlada in življenje je dolgo. V prstanu je samo ena želja in hitro bi jo zapravila. Kdo ve, kaj se nama še utegne pri-

petiti. Takrat bova prstan potrebovala. Ali nama zdaj česa manjka? Kar imava prstan, sva že toliko pridobila, da se nama vsi čudijo! Bodi torej pameten in počakaj, da pride pravi čas za željo. Saj lahko zmeraj premišljuješ, kaj bi bilo dobro."

S tem je bila stvar za nekaj časa odpravljena. Res je bilo videti, kakor bi se bila s prstanom naselila sreča v hišo. Vse je bilo blagoslovljeno. Kozolci, kašče in gumne so bile od leta do leta bolj polne in kmet je postajal čedalje debelejši in bogatejši. Še zmeraj je delal s hlapci ves dan, kakor bi si bil hotel pridobiti ves svet. Po večerji pa je široko sedel na klopi pred hišo in zadovoljno sanjnil o svojem imetju.

Tako je poteklo leto za letom. Včasih, kadar sta bila sama, je žena spominjala moža na prstan in mu svetlovala razne reči. Toda mož ji je vselej odgovarjal, da je še dovolj časa za edino željo. Naposled se je tudi žena naveličala večnega omenila. Kmet je sicer vsak dan obračal prstan, in si ga ogledoval, toda bil je tako previden, da ni pri tem nikoli izrekel nobene želje.

Otroci in vnuki so jokali ob njunih posteljah. Ko je hotel eden izmed njih potegniti prstan z mrtvečevega mezinca, je dejal najstarejši sin: "Pustite očeta, naj ima prstan. S seboj v grob naj ga vzame. Vse življenje je tako skrivnostno nanj pazil. Najbrž mu je bil dragocen spomin. Tudi mati ga je tolikrat ogledovala. Najbrž mu ga je ona podarila, ko sta bila še mlada."

Tako so pokopali kmeta s prstanom, ki naj bi bil čudodelen, pa ni bil. Vzlic vsemu je prinesel toliko sreče v hišo, da si tega ne bi nihče mislil. To pa zato, ker ne pride prava sreča nikdar s čudežem. Zmeraj jo ustvarijo zadovoljna srca in pridne, delavne roke.

ŽIV MODEL VRGEL SKOZI

OKNO

Pred kradim je priletelo skozi okno v I. nadstropju hiše št. 25 v Dobovi ulici v Budimpešti nago dekle, ki je padlo med mimoidoče na hodnik ter obležalo nezavestno s težkimi notranjimi poškodbami. Madžarski listi poročajo, da je policija spoznala v nagem dekletu Barbaro Vigvari, ki stanuje s svojo starejšo sestro v isti hiši v skupnem gospodinjstvu s slikarjem E. Bismom. Barbara je služila slikarju za model, obenem je bila pa njegova ljubica.

Na policijo so povabili tudi slikarja, ki je izjavil, da je bila Barbara zelo razburljiva in histerična, pa je v trenutku silne razburjenosti sama skočila skozi okno. Slikarjevo trditev je pa ovrгла Barbarena sestra in pozneje tudi dekle samo, ki je izpovedalo, da je ravnal slikar z njo zelo surovo, a v kritičnem času je navelil na njo in jo prisilil, da se je slekla. Ko je poklicala svojo sestro na pomoč, se je tako razjezil, da jo je zgrabil in vrnil skozi okno. Slikarja so seveda aretirali in izročili sodišču.

CENA

DR. KERVONEGA BERILA JE ZNIZANA

Angleško-slovensko

Berile

(ENGLISH-SLOVENE BERILS)

\$2.00

KNJIGARNA "GLAS NARODA"

315 West 11th Street

New York City

OTOK BREZ ČARIN IN

DAVKOV

Nevrjetno se sliši, da je na svetu otok, kjer ne poznajo ne carin, ne davkov. Če se vozimo po Dunavu proti otoku, zagledamo naenkrat ozek pas zemlje z živo vegetacijo. To je otok Ada-Kaleh. Od brega ni posebno daleč in vožnja do otoka ni nevarna. Pri otoku ni motornih čolnov, temveč le navadne ladje, ki prepelejo prebivalce do mesteca Orsova v poldrugi uri, nazaj po otoku pa traja vožnja samo dobrih 10 minut. Na otoku Ada-Kaleh prebiva okrog 700 mohamedancev, ki žive svoje patrijarhalno življenje, in so tu na severu poznali na zgodovino. Otočani so mnogo bolj nosilec muslimanske tradicije in ohranili so mnogo bolj čiste običaje, nego Turki v moderni Turčiji. Tam je prepovedan fes, tu je pa še vedno edino možko pokrivalo. V Stanbulu po ulicah kar mgolgi nalepotičnih Turkijev v evropskih oblekah, na tem otoku pa zapusti žena svoj dom le redko in če že odide z doma, mora imeti gosto zastrti obraz. Doba avtomobila in elektrike se ni dotaknila tega otoka, kjer še sedaj ni nobene avtomobilske ceste, zato tudi nobenega vozila. Vodovod in električno luč poznajo samo oni otočani, ki so bili kdaj na bregu Dunava. Tudi kina na otok nimajo, pač so pa otočani zelo ponosni, da jih je med njimi osem, ki imajo že radio.

Sključeni stari Turki in množica otrok spremlja tujca po senčnatem parku do edinega dostopa v notranjost otoka, kjer se zdaj stopi nedotaknjen, skoraj 200 let star zid bive krščanske trdnjave proti Turkom. Ob tej ozki in edini seveda zelo slabi cesti stoje na obeh straneh pritlične hišice. V vsaki je še zdaj bodisi ori-jentaljska tkalnica preprog ali pa skladišče tvornice priljubljenih orijentaljskih slaščic. Tu je tudi nešteto majhnih skladišč tobaka. Vzorec leže na lesenih mizicah pred vhodom in stari Turki za njimi potrepčljivo čakajo na kupce. Nekdaj rdečkasti turban na njihovih glavah je že davno potemnel. Stojijo tiho in očij jim začare le, če se kdo bliža. Ta pogled govori o marsičem, priča o krizi, ki je zajela tudi ta edinstveni kotiček na zemlji tako, da zdaj ni skoraj nikogar, ki bi kupoval njihove slaščice, njihov rum in cigarete iz najfinejšega turškega tobaka. Otok je bil že zapisan smrti in otočani so zli s strahom v bodočnost, ker niso mogli več plačevati davkov. Ko je prikipela sila do vrhunca, je pa prišla rešitev.

Lani je posetil otok romunski kralj Karol in očarala ga je njegova slikovitost. Otočani so pa kralju potožili, da je zapisan o tok smrti. Kako bi vam mogel pomagati? — je vprašal kralj. — Osvobodite nas davkov, kakor je bilo prej, so odgovorili otočani. Kralj se je nasmehnil. Če je obdavih 700 državljanov več ali manj, je v splošni gospodarski krizi pač vseeno. Premeteni Turki pa kralju niso povedali, da svoj čas niso plačevali samo neposrednih davkov, temveč tudi davek na poslovni promet. Zdaj so pa oproščeni vseh davkov in carin. Kar že noč se je razvilo cvetoče tiho-tapsvo, toda finančni minister je moral izpolniti kraljevo obljubo. Ni mu preostajalo drugega, nego ustanoviti na otoku carinsko stanico, ki kontrolira zdi izvoz z otoka. Na otoku se lahko za mal denar preskrbiš s slaščicami in alkoholom, toda gorje onemu, ki bi vzel z otoka več kot eno steklenico alkohola in ne zavojček slaščic. Zdaj ima otok zopet svoje dohodke in bradat Turki pojejo hvala kralju Karlu, kadar se zbere v svoji edini močiji, kjer so tla pogrnjena z največjo ročno tkano preprogo sveta.

Objeti sestri na dnu reke.

V Trebinju se je pripetila težka nesreča. V reki Trebinjci sta se kopali 9-letna Gjurja in 11-letna Zorka Pravica. Mlajša sestra je zašla v tolmun in začela klicati na pomoč starejšo, ki je znala plavati. Starejša ji je prišla na pomoč, a mlajša se je krčevito oklenila in jo potegnila s seboj na dno reke. Kmalu so prihiteli v bližini zaposleni delavci, ki so potegnili iz vode krčevito objeti sestri, ki sta bili že mrtvi.

ZADNJI POTOMEC CARIGRAJSKIH CESARJEV

Pred nekoliko tedni so oddali v neko milansko bolnišnico 73letnega moža z imenom Guido Komnenos di Lusignano, čigar zdravje je bilo videti po visoki starosti in pomanjkanju izpodjedeno popolnoma. — Drugače je bil na zunaj kakor vsak drug pacient — dokler niso pogledali v njegove papirje in ugotovili, da je pravi kraljevi princ, sin korasanskega vladarja in zadnji potomec nekdanje carigrajske cesarske hiše Komnenov.

V času od 10. do 13. stol., torej v sivem srednjem veku, je ta dinastija vladala v Bizancu. Njih vzhodnorimsko cesarstvo je obsegalo današnji Balkan, Malo Azijo in grško otočje ter je bilo po svojih starih, profinjeni kulturi duhovni vladar tedanje Evrope. Pod zadnjimi cesarji iz tega rodu pa je začela država razpadati. Turki so pritiskali nanjo od vzhoda. Arabci od juga. Komnenovcem je ostalo nekoliko skromnih provinc. Osnovni so iz teh ostankov najprej kraljestvo Paflagonijo, potem so se morali umakniti še bolj proti vzhodu, kjer so ustvarili ob perzijski meji kraljestvo Trapeunt. V 14. stol. so osvojili Armenijo in si se imenovali "kralje vseh Armenov" so postali "kralji Korasana". To malo kraljestvo med Perzijo in Armenijo se je potem ohranilo do l. 1805., ko ga je osvojil ruski car Aleksander. Zadnjemu kralju, petletnemu Levu XIII., je car priznal doživiljsko rento.

Kraljica-mati je Leva XIII. povabila v Pariz in ga dala odlično vzgojiti. V času krimske vojne se je javil prostovoljno v francosko ekspedicijsko armado, se udeležil obleganja Sevastopola in se dokopal do polkovnika. Car mu je ves razkačen ustavil znatno apanažo. Bivši kralj se je potem preselil v Milan, kjer se je poročil z Italijanko Matildo di Lusignano, ki mu je rodila sina Gvidona.

Prine Gvidon je vzrasel v najskromnejših razmerah in je bil na zadnje vesel, da je dobil mesto sprevednika v spalnem vozu. Nihče izmed potnikov, ki mu je dal kak-

šno napitnino, ni slutil v njem potomca slavne dinastije. Po svetovni vojni so ga upokojili, toda pokojnina je bila majhna in se je skušal preživljati s kakšnim drugim poklicem. Najprej je bil "plačilni" v neki kavarni v provinci, potem godbenik, dokler ni moral končati svojega življenja kot uboječ.

Navzlic svoji revščini ni nikoli pozabil na svoj izvor in po premirju je pripravil skupino armenskih beguncev celo do tega, da so poslali Društvu narodov vlogo, v kateri so zahtevali vpovstitev armenskega potomca nekdanje dinastije. Skromen kotiček na milanskem pokopališču pa je vse, kar je mogel prinesti doseči na tej zemlji.

TUDI ESKIMOM JE VROČE

V zelo vročih dneh misli človek nehoti na polarne kraje, kjer bi se lahko ohladil in osvežil. Prehuda vročina človeka izčrpa in zato ni čuda, da misli na hladne kraje. Proti mrazu se človek lahko zavaruje s toplo obleko in zakurjeno sobo, proti vročini pa ni razen hladne vode učinkovitega sredstva in človek jo pač mora prenašati. Toda tudi v polarnih krajih bi ne našli pravega zavetišča pred vročino, kajti tudi tam je v poletnih mesecih vroče, včasih je vročina še neznosnejša, kakor pri nas v srednji zemljepisni širini. Pri nas se nekoliko ohladimo vsaj ponoči, v polarnih krajih pa pripeka solnce neumljeno noč in dan, ne da bi zašlo.

Kratko poletje v polarnih krajih odgovarja približno našemu juliju. V tem času pritise vročina, da kaže toplomer na sonce celo 40 stopinj C. Edino zavetišče pred pripekajočimi solničnimi žarki najde Eskimo v svojem iz kože narejenem šotoru. Pa tudi v šotoru je strašno vroče in od vročine izmučeni Eskimi si komaj sproti brišejo potne obraze. Tudi robei, ki si z

PARNIK "REX" IMA REKORD

Ko je dospel večeraj v New York parnik Italijanske proge, "REX", je dosegel hitrostni rekord za plovo po južni progi Atlantika. Poleg tega je tudi značilno, da ni "REX" to leto nikdar prepoznal dospel v newyorško pristanišče, pač pa znatno prej kot je bilo do-

ločeno. V to so všteti tudi meseci januar, februar in mare, ko se parniki običajno zakasne zastran slabega vremena. Spodaj je pregled, kdaj je dospel do Ambrose svetilnika in kdaj v karanteno. (Dospeti bi moral ob osmih zjutraj, pa je dospel):

Mimo Ambrose svetilnika	Dospel v karanteno, N. Y.
16. februarja 4.45 zjutraj	5.30 zjutraj (3½ ure prerano)
9. marca 6.05 zjutraj	7.10 " (2 uri "
30. marea 3.04 zjutraj	4.15 " (5 ur "
10. maja 11.12 zvečer	12.10 " (8½ ur "
1. junija 12.00 popoldne	12.55 " (8 ur "
20. junija 2.36 zjutraj	3.17 " (5½ ure "
19. julija 4.35 zjutraj	5.35 " (3½ ure "

V prvih šestih mesecih ni bilo na nobenem drugem parniku na tem letu nov rekord. Ko je odplul enkrat toliko potnikov kakor na "REX", namreč 1.599. Njegov 1.752 potnikov.

Vsakourstne

KNJIGE

POUČNE KNJIGE
POVESTI in ROMANI
SPISI ZA MLADINO

se dobi pri

"GLAS NARODA"

216 W. 18th Street New York, N. Y.

POPOLEN CENIK JE PRIROBEN
V TEM LISTU VSAKI TEDEN

njimi brišejo pot, so v kaže moških galebov, in sicer iz neustrojenosti, koža se rabi kar s perjem.

Anžok, kakor imenuje Eskimo svoje leto, je čas, ko zažari skrajni sever v čarobnem sijaju barv. Od večnega snega utrjuje se čisto oslepljene oči si naenkrat odpočijejo in ozdravijo ob pogledu na sveže zelenje, razprostrajoče se daleč naokrog. Na širokih livadah prilazejo iz zemlje med svežim zelenjem modre in rumene rože, a v hladni, osvežujoči travi se skrivajo arktične ptice in sede skoraj nepremično v svojih gnezdih. Miši in progaste veverice skačejo sem ter tja in se prav nič ne zmenijo za mlade volkove in bele lisice, ki se igrajo na zelenih livadah.

VAŽNO ZA NAROČNIKE

Poleg naslova je razvidno do kdaj imate plačano naročnino. Prva številka pomeni mesec, druga dan in tretja pa leto. Zadnje opomine in račune smo razposlali za Novo leto in ker bi želeli, da nam prihranite toliko nepotrebnega dela in stroškov, zato Vas prosimo, da skušate naročnino pravočasno poravnati. Pošljite jo naravnost nam ali jo pa plačajte našemu zastopniku v Vašem kraju ali pa kateremu izmed zastopnikov, kojih imena so tiskana z debelimi črkami, ker so opravičeni obiskati tudi druge naselbine, kjer je kaj naših rojakov naseljenih.

CALIFORNIA:

San Francisco, Jacob Lauslin

COLORADO:

Pueblo, Peter Culig, A. Saffie

Walsenburg, M. J. Bayuk

INDIANA:

Indianapolis, Louis Banich

ILLINOIS:

Aurora, Mary Butcher

Chicago, J. Berčič, J. Lukanich

Cicero, J. Fabian (Chicago, Cicero in Illinois)

Joliet, Mary Bambich, Joseph Hra-

vat

La Salle, J. Spellich

Mascoutah, Frank Augustin

North Chicago, Jozef Zelenec

KANSAS:

Girard, Agnes Močnik

Kansas City, Frank Žagar

MARYLAND:

Kittanning, Fr. Vodopivec

Steyer, J. Černe (za Penna. in Va. in Md.)

MICHIGAN:

Detroit, Frank Stular

MINNESOTA:

Chisholm, Frank Gouze

Ely, Jos. J. Peshel, Fr. Sekula

Eveleth, Louis Gouze

Gilbert, Louis Vessel

Hibbing, John Povše

Virginia, Frank Hrvatich

MONTANA:

Roundup, M. M. Paulan

Washoe, L. Champa

NEBRASKA:

Omaha, P. Broderick

NEW YORK:

Gowanda, Karl Strlnsha

Little Falls, Frank Maslo

OHIO:

Barberton, John Balant, Jos. HMI

Frank Troha

Cleveland, Anton Bobek, Chas. Kar-

linger, Jacob Remšič, John Slavut

Euclid, F. Bažt

Girard, Anton Nagode

Lorain, Louis Balant, John Krm's

Warren, Mrs. F. Ráchar

Youngstown, Anton Kikelj

OREGON:

Oregon City, Ore., J. Kohlar

PENNSYLVANIA:

Ambridge, Frank Jskle

Braddock, J. A. Germ

Broughton, Anton Ivayec

Claridge, Anton Jerina

Conemaugh, J. Brezavec

Export, J. Prežič, Louis Supančič

Farrel, Jerry Okorn

Forest City, Math Mannin

Greensburg, Frank Novak

Johnstown, John Polants

Krayn, Ant. Tauželj

Luzerne, Frank Billoch

Manor, Fr. Demšar

Meadowlands, J. Koprivšek

Mitoway, John Zastl

Monaca Run, Frank Podmiller

Pittsburgh in vsoj okolici, v vsi drž.

Ariz

Pittsburgh, J. Pogacar

Presto, F. B. Demšar

Reading, J. Pendirc

Steelton, A. Hren

Turtle Creek, J. Škerij, Fr. Ščitčič

West Newton, Joseph Jovan

WISCONSIN:

Gospa REGINA Roman iz življenja:

ZA "GLAS NARODA" PRIREDIL I. H.

Valter globoko vzdihne.
— Ne, Regi! Sprejet je bil načrt dr. Schuteja, ki bo gradil most in je bil povišan v nadzornika.

Regina prebledi.
— O, sedaj vem, zakaj si tako potr, ubogi Valter. Tega je zopet kriv Schott, vem. Vse slabo pri nas je od njega. Ali ne boš nikdar dobil priznanja za svoje delo?

Regina je opazila, kako so se napenjale žile v možganih obrazu in mu boža roko. Skušal je, da bi bil miren. Za to, kar ima povedati svoji ženi, mora imeti mirno uro. Sedaj pa prisika iz svoje sobe tudi Urška in z vzklikom skoči očetu v naročje.

— Papa, moj papa!

Valter jo dvigne in jo iskreno poljubi.

— Moja Urška, — pravi ljubeznjivo s tresočim glasom.

Urška se mu nasmeje; ni opazila kot njena mati, da je oče potr.

— Papa, bržle in ohrovt imamo danes in puding. Ali si tudi ti tako lačen?

Valter ji smeje prikima.

— Kot pes, Urška, — se skuša šaliti.

Regina odide s skrbnim pogledom na moža v kuhinjo, Urška pa gre z očetom v obednico ter naglo in spretno pogrne mizo.

— Pogledj, papa, kako hitro znam pogrniti mizo. In ničesar ne manjka; vse je na svojem mestu.

Zamišljen gleda Valter svojo hčerko in ji prikima.

— Da, Urška; enkrat boš še dobra in pridna gospodinja.

— Tako, sedaj je vse v redu. Zdaj pa grem še v kuhinjo k mami, da kaj kmalu dobiš kaj jesti.

Toda prej Urška še poljubi svojega ljubljene očeta, pri čemur so njene ustnice zadele bolj njegov nos, kot pa ustnice. Nato pa odhiti.

Z žalostnimi očmi gleda Valter po priprostem, pa prijaznem stanovanju. Kako dolgo bosta še žena in otrok brezskrbna živeča pod to prijazno streho? Globok in bolesten vzdih se mu izvije iz prsi; glavo si nasloni na roki in topo zre pred se, dokler ne pride ta žena in Urška. Regina prinese skledo z juho, Urška pa zaje mlačno. Regina zopet skrbno pogleda moža, toda sili se, da bi bila vesela ter se šali z Urško in postavi juho na mizo. Smeje se postavi Urška pred očeta, se mu prikloni in pravi:

— Gospod dr. Kronek; juha je na mizi in prosim, da prisede.

Valter se dvigne s prisiljenim nasmehom ter se spusti hčerki peljati k mizi.

Zaradi otroka se stariša razgovarjata navidezno veselo, toda samo Urška je z veliko slastjo. Oči gospe Regine vedno skrbno gledujeta možev obraz. Predobro ga je poznala, da ne bi vedela, da te z največjo težavo obvladuje svoje potrto razpoloženje. Toda o tem ne omeni ničesar. V prisotnosti otroka se nikdar nista razgovarjala o svojih skrbih.

Ko je bila večerja končana, pospravi Regina posodo in Urška ji pri tem pomaga. Nato gre mati z Urško v majhno sosednjo sobo, kjer se ž njo razgovarjata o šolskih nalogah. Ko prične Urška pisati svoje naloge in je bila za nekaj časa dovolj preskrbljena z delom, gre Regina zopet k možu, ki je medtem nemirno hodil po sobi. Pristopi k njemu in mu lahno položi roko na ramo.

— Sedaj pa mi povej vse, kar te teži, Valter. Čutim, da imaš nekaj težkega na sru.

Valter jo pritisne k sebi in jo gleda v oči.

— Pred teboj ne morem ničesar prikriti, če bi tudi hotel, Regi. Tvoje ljubeznjive oči zasledijo vse moje bolečine. Sedi tu poleg mene. Mnogo ti imam povedati, in žal, mnogo je težkega in neprijetnega.

Potegne jo k sebi na divan. Regina prime njegovo roko in jo boža.

Vse mi povej in iztresi svoje srce, Valter. Ako moraš kaj težkega prenašati, bova oba prenašala in vsakemu bo tem lažje.

Valter pritisne njeno roko na svoje lice.

— Za mene bo težko, karkoli ti naložim. In sedaj pride težje, kot do sedaj, moja Regi, sedaj boš morala zbrati ves svoj pogum. In najtežje takoj sedaj; vem, da te samo mučim, ako še dalje zavlčnem; bil sem odpuščen — brez odloga odpuščen.

Regina prebledi, toda vseeno vzdrži svoj mir.

— Kako je to prišlo, Valter? — ga vpraša tiho.

Valter ji gladi roko.

— Hvala to, da ne padeš na me s solzami in stokanjem, kot bi napravile druge žene v takem slučaju.

Regina se skuša smejati.

— Da sem taka, ne smeo o meni nikdar dvomiti, Valter. Kar nas zadene, zadene skupno in že v tem je tolažba. Izgovori se, povej mi vse od sra, kajti vidim, da te tvoja skrb kar duši.

Nekaj časa zakrije svoj obraz v njene roke, nato pa ji pove, ka je dopoldne izvedel, da je nato šel s Schottu, ker ni mogel več prenašati, da so ga tako brez vsakega povišja prezrili. Toda zamolči, ko ji pripoveduje o svojem nastopu pri Schottu, kako nesramno zahtevo mu je stavil; zamolči ji popolnoma, da je bilo njeno ime sploh imenovano.

— Ena beseda je dala drugo, Regi; povedal sem mu v obraz — enkrat sem mu moral povedati, da vem za vržek, zakaj ne napredujem in da se imam za to zahvaliti samo njemu in njegovi maščevalnosti — njegovi podli in nizkotni maščevalnosti. Niti toliko se mu ni zdelo vredno, da bi to tajil in je postal tako nizkoten, tako nesramen, me je skušal tako ponižati in žaliti, da nisem mogel več prenesti. Pozabil sem, da moram zaradi svoje žene in otroka molčati in vse požreti, pozabil sem vse, samo enega ne, da sem ga moral udariti v njegov nesramni obraz. Štrelal sem ga kot psa; rekel sem mu, da je nesramen lopov in sem ga z leve in desne oklofutal — v pravi podivjanosti sem vse to storil, Regi in z največjim veseljem, ki ga ne moreš z ničemer primerjati. Nato pa sem ga vrgel na stol in sem si obrisal roke, kot bi se bil dotaknil ostudne golazni.

Valter globoko vzdihne in oči so mu še polne jeze.

— Ali moreš razumeti, Regi, kako zadočenje je bilo to za me? Ali moreš spoznati, da sem mu moral enkrat poplačati, kar mi je leto za letom prizadel? Zaradi tebe in zaradi Urške sem do sedaj vse požiral, četudi me je hotelo zadušiti. Regi, ne veš, koliko sem pod tem trpel, da me je ta nesramnež hotel povsod ovirati, da mi je vse moči, ki so silile za razmahom, vezal in mi vzel vse veselje do dela. Ko sem stal pred njim, tedaj se je v meni dvignila vsa jeza proti njemu. Bilo mi je, kot da pogleda njegovega maščevalnega obraza ne morem več prenesti. Nič več se nisem mogel premagovati; moral sem ga prijeti za goltanec in ko ne bi bil mislil na tebe in na otroka, bi ga bil zadavil. Ta nesramni pes se ni niti branil; oči so mu v strahu stopile iz obraza. In šele, ko sem mu rekel, da mu ne bom bilesar več napravil, je začel eviliti kot stara baba, da me odpusti in da bo storil vse, da ne dobim nobene druge službe.

Pustil sem ga ves zadovoljen, da sem ga ustrahoval, kakor je zaslužil. Toda zaslužil je vse kaj več. Toda zanj je dovolj kazni, da sem ga videl tako majhnega in da sramote, da sem ga oklofutal, ne more več izbrisati. Šele, ko sem bil zopet zunaj, mi je postalo jasno, kako žalost sem priravil tebi, Regi.

Regina ga prime za roko in ga pogleda z žarečimi očmi.

— Kako ti privoščim to zadočenje, moj Valter! Nikar ne misli name, o moj Bog, kajti čutim, kako je moralo vreti v tebi. Saj sem čutila s teboj, kako si trpela pod njegovo maščevalnostjo. Tako si se mi smilil in že dolgo mi je bilo na jeziku, da bi ti bila rekla: Vse mu povej v obraz, reši se te službe, kjer za tebe ni nikake zadovoljnosti, nikakega veselja. Toda vedela sem, kako težko b ti bilo dobiti drugo službo. Ako bi bila sama, ne bi bila močala — toda — mislila sem na Urško. Zaradi nje sem molčala in molče trpela s teboj. Verjemi mi, tudi meni je to veliko odrešenje, da si mogel enkrat Schottu vrniti, kar ti je storil.

Valter globoko vzdihne in ji poljubi roko.

(Dalje prihodnjic.)

Iz Jugoslavije.

Mrzlično iskanje zakladov.

Ko so listi toliko pisali o arheoloških odkritjih v okolici Bihaca in so se poleg učenjakov tudi zbiratelji starin in starega denarja tako zanimali za te kraje, se je med ljudstvom razpasla prava mrzlica pohlepa za starimi, v zemlji skritimi zakladi. Kmetje po Bosni in Hercegovini si starinskih vrednot sicer ne morejo misliti brez zlatega in srebrnega denarja, ker pa se je v zadnjem času po najbolj zapuščenih vaseh pojavilo toliko ljudi iz mest, ki so povpraševali go starinskem denarju, je kmete to seveda še bolj podžgalo.

Stari Dane Krnjajič iz vasi Meljinovca se je s krampom polal v neko dolino blizu svoje koše ter je tam na vse zgodaj zjutraj, da ga drugi ne bi videli, prekopaval vso dolino povprek in počez. Odkopal je ogromne skladišnice kamenja, ker se je spomnil na pripovedovanje svojega očeta, da mora biti v tej dolini zakopan zaklad iz prvih turških časov. Stari Dane je neumorno in mrzlično kopal že polnih 14 dni, ko je te dni neletel na čudno pisano kamenje. Črte in lise na belih ploščah so se mu zdele neko skrivnostno "pisanje na kamen" in je tako ploščo odnesel v Bihac nekemu znanecu, ki tajnega "pisma" seveda ni znal raztolmačiti in se je zatekel naposled k nekemu profesorju. Profesorjevi razlagi, da so črte in lise od rastlin, ki so okamenele v takih ploščah, nočeta seveda verjeti stari Dane in njegov prijatelj. Ko so prišli v Meljinovca neki strokovnjaki, je stari Dane dolgem obotavljanju pokazal dolino, kjer se je mučil štirinajst dni in so se vsi čudili ogromnim skladam kamenja in pr-

sti, ki jih je v svoji vnemi nakopal šibki stari.

Ni smel pred obličje svetega očeta.

Sarajevska "Jugoslovenska Pošta", je objavila članek svojega urednika Viktorja Rupčića, ki je potoval s hrvatskimi romarji v Rim in bi bil rad deležen z drugimi romarji avdičence pri papežu. Udeležbo pri avdienci pa mu je odklonil član sveta sedmorice v jezuitskem kolegiju Peter Prešeren, ki mu je dejal, da bo v vsakem primeru preprečil njegov vstop v vatikansko dvorano za avdičence.

Senacijska razprava v Šibeniku.

Pred velikim senatom v Šibeniku se je vršila te dni senacijska razprava, ki so bili vanjo zapleteni gostilničar Vaso Ervak in njegova žena Dragica ter blazec Andrija Draživuk. Letos v maju je Draživuk napadel v gostilni uslužbenega invalida Stevana Matnjevića in ga z nožem tako obdelal, da je ta kmalu nato poškodbam podlegel. Pri aretaciji je Draživuk zatrjeval, da sta

SLOVENIC PUBLISHING CO. TRAVEL BUREAU

216 WEST 18th STREET NEW YORK, N. Y.

PIŠITE NAM ZA CENE VOZNIH LISTOV, REZERVACIJO KABIN IN POJASNILA ZA PO-TVANJE

Italian Line

ITALIA-COSULICH

V SLOVENIJO

PO SOLNČNI JUŽNI PROGI

GENOVA ALI TRST

VELIKI RAZKOŠNE LADJE

Najhitrejša ekspresna vožnja

DO SLOVENIJE po Sredozemskem morju.

R E X 19. avgusta

Conte di SAVOIA 2. sep.

Direktne železniške zveze iz

Genova. Potnike bo sprejel

zastopnik družbe ter jih bo

pravočasno spremljal na hitre

brzovlake, vozne v Slovenijo

Direktna služba do TRSTA

VULCANIA 9. septembra

SATURNIA 23. septembra

Druga odplutja:

Roma 29. avgusta; Augustus

7. okt.; Augustus 18. nov.

Krajni prostori — Izvrsna

kuhinja. Vprašaj kateregakoli

agenta ali pa v uradu

ITALIAN LINE

State St., N.Y.C.

19. avgusta:

Re de France v Havre

11. avgusta:

Reliance v Hamburg

23. avgusta:

Olympic, Cherbourg

24. avgusta:

Champlain v Havre

25. avgusta:

Veendam v Boulogne

26. avgusta:

Roma v Genova

27. avgusta:

Berengaria v Cherbourg

28. avgusta:

Leviathan v Cherbourg

30. avgusta:

De Grasse v Havre

1. septembra:

Majestic v Cherbourg

2. septembra:

Conte di Savoia v Genova

3. septembra:

Re de France v Havre

4. septembra:

Statendam v Boulogne

5. septembra:

Avonia v Cherbourg

6. septembra:

Olympic v Cherbourg

7. septembra:

Paris v Havre

8. septembra:

Vulcania v Trst

9. septembra:

Veendam v Boulogne

10. septembra:

Europa v Bremen

11. septembra:

Reliance v Hamburg

12. septembra:

Champlain v Havre

13. septembra:

Aquitania v Cherbourg

14. septembra:

Statendam v Boulogne

15. septembra:

Washington v Havre

16. septembra:

Mauretania v Cherbourg

17. septembra:

Deutschland v Hamburg

18. septembra:

Paris v Havre

19. septembra:

Olympic v Cherbourg

20. septembra:

Conte di Savoia v Genova

21. septembra:

Reliance v Hamburg

22. septembra:

Champlain v Havre

23. septembra:

Aquitania v Cherbourg

24. septembra:

Statendam v Boulogne

25. septembra:

Washington v Havre

26. septembra:

Mauretania v Cherbourg

27. septembra:

Deutschland v Hamburg

28. septembra:

Paris v Havre

29. septembra:

Olympic v Cherbourg

30. septembra:

Conte di Savoia v Genova

1. oktobra:

Re de France v Havre

2. oktobra:

Statendam v Boulogne

3. oktobra:

Avonia v Cherbourg

4. oktobra:

Olympic v Cherbourg

5. oktobra:

Paris v Havre

6. oktobra:

Vulcania v Trst

7. oktobra:

Veendam v Boulogne

8. oktobra:

Europa v Bremen

9. oktobra:

Reliance v Hamburg

10. oktobra:

Champlain v Havre

11. oktobra:

Aquitania v Cherbourg

12. oktobra:

Statendam v Boulogne

13. oktobra:

Washington v Havre

14. oktobra:

Mauretania v Cherbourg

15. oktobra:

Deutschland v Hamburg

16. oktobra:

Paris v Havre

17. oktobra:

Olympic v Cherbourg

18. oktobra:

Conte di Savoia v Genova

19. oktobra:

Re de France v Havre

20. oktobra:

Statendam v Boulogne

21. oktobra:

Avonia v Cherbourg

22. oktobra:

Olympic v Cherbourg

23. oktobra:

Paris v Havre

24. oktobra:

Vulcania v Trst

25. oktobra:

Veendam v Boulogne

26. oktobra:

Europa v Bremen

27. oktobra:

Reliance v Hamburg

28.